

Handläggare
Öqvist Annbritt

Datum
2015-05-24
Rev 2015-06-08

Diarienummer
UBN-2015-2484

Utbildningsnämnden

Barnrättsanalys

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att godkänna förslaget till barnrättsanalys som ska användas vid beredning av de ärenden som påverkar barns och elevers situation

Sammanfattning

Barnrättsanalysen utgår från frågan om huruvida förslaget till beslut är belyst ur ett barn-/ elevperspektiv. Frågan föreslås besvaras och motiveras utifrån de mest relevanta konsekvenserna som kan utläsas ur ärendet. Analysen skrivs in i ärendet under egen rubrik. En workshop om hur man tar fram underlag till barnrättsanalyser utifrån olika kontexter föreslås för förvaltningens ledningsgrupp och för medarbetare med ansvar att skriva fram ärenden till nämnden.

Ärendet

En ny strategi för att förverkliga Barnkonventionen och stärka barnets rättigheter i Sverige godkändes av riksdagen 2010. För att säkerställa barnets bästa i åtgärder eller i beslut som påverkar barnens situation är det viktigt att konsekvenserna för barnet eller barnen analyseras och belyses.

Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn. För att säkerställa barnets rättigheter och barnets bästa i de åtgärder eller i de beslut som påverkar deras situation är det viktigt att konsekvenserna för barnet eller barnen analyseras och belyses.

Skollagen har till största del sin grund i barnkonventionen. I länken ges exempel på hur barnkonventionen reflekteras i skollagen: <http://www.rattighetsfokus.se/wp-content/uploads/2012/10/Barnkonventionen-och-den-nya-skollagen.pdf>

Arten av konsekvenser för barnen och eleverna kan dock variera beroende på vilken typ av beslut som avses. Därför föreslås nämndens ärenden innehålla en öppen barnrättsanalys som är anpassad till förutsättningen att alla nämndens beslut berör barn och att besluten till största del utgår från skollagen. Analysen består av en fråga: *Hur är förslaget till beslut belyst ur ett barnrättsperspektiv?* Ambitionen med denna öppna fråga är att förenkla tidigare försök med checklistor som inte har använts i den utsträckning som varit tänkt.

Syftet är att få till stånd en enklare arbetsgång som tydligare är anpassad till den typ av ärenden som nämnden behandlar. Den övergripande frågan som föreslås ska användas vid beredning av de ärenden som påverkar barns och elevers situation. Frågan föreslås besvaras och motiveras utifrån de mest relevanta konsekvenserna som kan utläsas ur ärendet. Resultatet/slutsatserna skrivs in i ärendet under egen rubrik, barnrättsanalys.

Förslaget med en öppen barnrättsanalys baseras på erfarenheterna från en forskningscirkel inom Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) där man har diskuterat och problematiserat processen med barnkonsekvensanalyser utifrån att de av både kommun och landsting har upplevts svåra att genomföra.¹

Målet med forskningscirkeln var att pröva och utveckla verktyget barnkonsekvensanalyser utifrån respektive organisations ordinarie styrnings- och ledningsprocess. Ett syfte var att undersöka om det finns en form av analys som kan användas av alla verksamhetsområden eller om analyserna bör särskiljas.

En bärande princip enligt forskningscirkeln är att processen med barnkonsekvensanalyser fungerar både som ett pedagogiskt grepp och en politisk utmaning. Själva prövningen, d.v.s. analysen är den pedagogiska processen och den politiska utmaningen är att göra de ideologiska prioriteringar som behövs för att barnets bästa ska komma i främsta rummet och samtidigt ta hänsyn till både politisk ideologi samt ekonomiska förutsättningar.

Forskningscirkeln konstaterar att det knappast är möjligt, och heller inte nödvändigt, att exakt reglera formerna för hur en barnkonsekvensbedömning ska göras. Även om arbetet blir gjort och det kommer fram en analys uppstår frågan om vad som händer om analysen går emot förslaget. Som beslutsfattare är det viktigt att få ett underlag inför beslut så att det blir bra för medborgarna.

När det gäller barn ser forskningscirkeln ett behov av att öka kunskapen om vad det är man behöver veta mer om. En barnkonsekvensanalys behöver presenteras i en kontext och det är viktigt att förstå att kontexten är föränderlig och inte statisk. Slutsatser enligt

¹ Barnkonsekvensanalys – ett verktyg för underbyggt beslutsfattande eller omöjlig att genomföra? Resultat från en forskningscirkel, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

forskningscirkeln är att det finns en ambivalens till de checklistor som finns i olika verksamheter och organisationer. Det finns en risk att det fokuseras för mycket på verktyget och mindre på processen, det vill säga vilka olika konsekvenser ett beslut kan få för barn på lång och på kort sikt utifrån den givna kontexten.

En workshop om hur man tar fram underlag till barnrättsanalyser föreslås för förvaltningens ledningsgrupp och för medarbetare med ansvar att skriva fram ärenden till nämnden.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Direktör